

Presisering av de pedagogiske kompetansekravene og dokumentasjonsform for ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger

Hva sier forskriften

Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger fremstiller følgende krav til pedagogisk kompetanse for de ulike stillingskategorier:

For førsteamanuensis:

- Gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevante kurs og egen praktiske undervisning, og opparbeidet grunnleggende ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning (grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå).
- Ferdighetene skal dokumenteres i form av en systematisk og samlet fremstilling som vurderes ved institusjonene.
- De som ikke oppfyller kravene ved ansettelsen, skal pålegges å oppfylle dem innen to år etter ansettelsen.

For professor:

- I tillegg til de krav til grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå som er gitt til stilling som førsteamanuensis, skal det dokumenteres:
- Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid
- Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå
- Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap.

For førstelektor:

- Spesielle kvalifikasjoner innenfor undervisning eller annen pedagogisk virksomhet skal tillegges stor vekt
- Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning.

For dosent:

- Dokumentert omfattende pedagogisk utviklingsarbeid og annen pedagogisk virksomhet av høy kvalitet
- Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning.

Presisering av kompetansekravene

a) *Systematisk, samlet fremstilling*

En systematisk, samlet fremstilling forventes normalt å vise kompetanse på følgende områder, uavhengig av stillingsnivå:

- Søkerens grunnsyn eller filosofi for sin undervisning
- En curriculum vitae for søkerens erfaring og utdanning som underviser
- En fortegnelse over undervisnings-, veilednings- og vurderingsformer som har vært brukt,

- Refleksjoner over erfaringer som er gjort og planer for utvikling
- Erfaringer fra arbeid med utvikling av undervisnings- og studiekvalitet

Dokumentasjon på at man har utført pedagogisk utviklingsarbeid, laget læremidler og utviklet metoder, attester og tjenesteuttalelser for pedagogisk lederskap, samarbeid med kolleger, resultat fra studentevalueringer er elementer som kan styrke framstillingen. Dokumentasjonen må foreligge i digital form og som en pedagogisk portefølje. Framstillingen må være i en form som egner seg for mulig offentliggjøring.

Oppstillingen må ses i sammenheng med kravene til kompetanse for de ulike stillingskategoriene og hva man kan forvente av informasjon i søknaden på de ulike punktene.

b) *Gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevante kurs og egen praktiske undervisning*
Søkere må også dokumentere at pedagogisk basiskompetanse er tilegnet gjennom enten a) gjennomført kurs på 200 timer i universitets- eller høgskolepedagogikk eller b) dokumentert tilsvarende realkompetanse. Kursbevis fra pedagogisk basisskolering eller tilsvarende, samt uttalelse fra nærmeste leder som omfatter enhetens intensjon og plan for bruk av søkerens kompetanse for framtida må være med som vedlegg.

I UHRs veiledende retningslinjer foreslås det at andre lærerutdanninger ikke aksepteres som fullverdig erstatning for universitets- og høgskolepedagogisk basiskompetanse. Høyere utdanning reguleres av et eget lovverk og studenter er voksne personer med andre læreforutsetninger enn barn og ungdom. Dessuten er undervisningsfagene tett knyttet til vitenskapsfag og profesjonsviten. En dokumentert basiskompetanse bør inneholde dokumentasjon på at tilsvarende læringsutbytter som brukes for det pedagogiske basiskompetansekurset er ervervet og dekket gjennom teoretisk skolering (fra andre typer pedagogisk skolering som lærerutdanning) og praksis fra undervisning, veiledning, studieplanlegging, ledelse og vurderingsarbeid i høyere utdanning. Framstillingen skal følge det samme mønster som i punkt 1 over.

c) *Grunnleggende ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning (grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå)*

Søkere som ønsker å dokumentere sin basiskompetanse kan finne støtte i KD sitt Høringsnotat om "Krav til utdanningsfaglig kompetanse for ansettelse i førsteamanuensisstilling og ansettelse/opprykk til professorstilling" (s.4). Det omfattende notatet framhever noen praktiske sider:

- Kan utvikle studieplaner og planlegge egen undervisning og fagemner, med særlig vekt på formulering av gode læringsutbyttebeskrivelser og anvendelse av disse som redskap og retning i egen undervisning.
- Har et sikkert grep om de mest vanlige undervisningsformene i høyere utdanning, dvs. kan anvende og variere disse på best mulig måte ut fra målgruppe, fagområde og den situasjon de anvendes i.
- Anvender digitale verktøy og digitale læringsressurser på en relevant og læringsfremmende måte.
- Behersker de mest vanlige vurderings- og prøveformer og har utviklet en god forståelse for om disse fremmer og måler det læringsutbyttet som er ønsket oppnådd.
- Gir velfunderte og læringsfremmende tilbakemeldinger til enkeltstudenter og studentene som gruppe.
- Evner å reflektere og handle på bakgrunn av evaluering av egen undervisning

En dokumentert realkompetanse bør framstilles som en pedagogisk portefølje.

d) *Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid*

De som søker professorkompetanse forventes å beskrive hvordan grunnsyn og erfaringer har utviklet seg i kompleksitet og nyanser for å støtte studenters læring, inkludering av studenter i læringsfellesskap og stimulering av dem til større erkjennelse, lærdom og modenhet. Søkere skal vise til systematisk videreutvikling av undervisningens og veiledningens form og innhold og kunne dokumentere resultater, for eksempel gjennom bedre prestasjoner, bedre vurderinger fra studentene eller høyere grad av gjennomføring. De som søker skal dokumentere pedagogisk utviklingsarbeid fram til i dag og planer for utvikling av egen kompetanse som underviser for framtida.

e) *Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå*

Kravet om bred erfaring fra veiledning på master/ph.d.-nivå vil være spesifikk for 1.amanuensis-/professorveien. Spørsmålet om bredde i erfaring er relativt til fagmiljøets størrelse, de eventuelle master- eller PhD-miljøenes historie og tidligere gjennomstrømming, samt søkerens rolle i forhold til veiledning av grupper (som til emner på MA og PhD-program) eller enkeltkandidater som første eller andre veileder. Det er en styrke om søkeren har hatt veiledningserfaring på master og PhD-nivå. Dokumentert veiledervirksomhet for grupper av studenter eller kolleger kan supplere eller erstatte dette kravet. Formell opplæring i veiledning på PhD/førstelektornivå bør telle positivt.

f) *Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap*

Søkere til professorkompetansen forventes å beskrive hvordan de har delt sine erfaringer og forskning med kollegaer og søkt samarbeid med ledelse, studenter eller kollegaer for å utvikle kvaliteten på studier. Søkeren skal ha vist initiativ og engasjement for å utvikle undervisning på mange nivå, fra metoder, til planlegging, til planverk og samarbeid med praksis eller samfunnsaktører. Søkeren skal vise til aktiv deltakelse i pedagogiske diskusjonsfora, seminar og faglige møteplasser, og involvering av engasjerte partnere i å fremme studiers betydning for studenters dannelse, i deres forberedelse for arbeidsliv og samfunnsengasjement. Søkere har fokus på studentens forberedelse for arbeidsliv og profesjonenes krav til ansvarlighet, bærekraft og innovasjon i utvikling av studier.

For førstelektor og dosent er ikke kompetansekriteriene spesifisert like presist. HINN legger likevel til grunn at samme grunnleggende krav til dokumentasjon i form av en systematisk, samlet fremstilling også gjøres gjeldende for førstelektor og dosent. Det samme gjelder det grunnleggende kravet til gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevante kurs og egen praktiske undervisning, og kravet til grunnleggende ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning på universitets og høghskolenivå. For dosent forventes også dokumentasjon på kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid. Kravene til den pedagogiske porteføljen vil være ganske like, mens kravet om bred erfaring fra veiledning på master/ph.d.-nivå vil være spesifikk for 1.amanuensis/professorveien. Kravene til kvalitetsutvikling på undervisning og veiledning over tid, samt deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap vil være felles.

Det er rimelig å stille mindre omfattende krav til førsteamanuensis/førstelektor enn for professor/dosent på dette feltet.

Vurdering av kompetanse opparbeidet i utlandet

Det kan ikke uten videre settes likhetstegn mellom pedagogisk kompetanse opparbeidet i Norge og pedagogisk kompetanse opparbeidet i utlandet. Der hvor pedagogisk kompetanse er ervervet i utlandet skal vurdering av kompetansen gjøres i forhold til forventet omfang og kompetansekriterier på lik linje som kompetanse ervervet i Norge.